

ISSN 0353-9903

02109

9 770353 990006 PRINTED IN CROATIA

LORD TAYLOR OD BLACKBURNA
Prijatelj Hrvatske u korupcijskom skandalu

Dr. MIRJANA KASAPOVIĆ
ANALIZIRA LOKALNE
IZBORE HDZ postao stranka sela i provincije

NACIONALNI TJEDNIK • Broj/Nr. 963 • Izd. 02109 • 22. 5. 2009. • CIJENA 14 kn • www.globus.com.hr

GLOBUS

EKSKLUZIVNO:

Prvi intervju ministra Dragana Primorca nakon studentskog štrajka

NEĆEMO POLICIJOM NA STUDENTE

DEUTSCHLAND 2,45 € • ÖSTERREICH 2,75 € • 4,80 SFR • SLOVENIJA 1,65 € • 3,5 KM • 125 DIN • 90 DEN

Sarajevski: Darko MIHALIĆ

Nećemo hapsiti studente

POZIV NA DOGOVOR U prvome intervjuu koji daje otkako je izbila velika studentska pobuna, ministar govori o novom modelu besplatnog studiranja te obećava da se vlasti s prosvjednicima ni pošto neće obračunavati silom

RAZGOVARAO: **DARKO HUDELIST**
globus@eph.hr

SNIMIO: **DARKO MIHALIĆ**

Ministar znanosti, obrazovanja i športa RH dr. Dragan Primorac dugo je odgađao da se javno, u formi novinskog intervjua, očituje o aktualnim studentskim prosvjedima u Hrvatskoj, koji su već tjednima vremena u središtu pozornosti svih domaćih, ali i mnogih stranih medija. Sada je to, eto, napokon učinio, dajući intervju našoj redakciji.

Prije nekoliko mjeseci dr. Primorac, koji je po svom zanimanju i profesionalnom opredjeljenju liječnik, genetičar i forenzičar, postao je *faculty profesor* na jednom od najprestižnijih forenzičkih programa na svijetu, onome pri Penn Stateu (Eberly College of Science). A o njemu kao ministru i o značajnim pomacima u hrvatskom obrazovanju nedavno su

pisali vodeći svjetski listovi i časopisi kao što su Die Presse, Kleine Zeitung, Science, EMBO Reports itd.

Pored svih svojih obveza dr. Primorac trenutno je u pripremama za organizaciju jednog od najvećih svjetskih skupova forenzike koji se održava od 1. do 6. lipnja u Splitu, a na koji će doći vodeći svjetski autoriteti na tom području, uključujući Henryja Leea i nobelovca Richarda J. Robertsa.

Globalni trend

■ Što je glavni motiv studentskih prosvjeda u Hrvatskoj: novac ili ideologija? Odnosno - zahtjev za potpuno besplatnim visokoškolskim obrazovanjem ili kritika globalnog kapitalizma kao dominantnoga društvenog modela u svijetu?

- Neosporno je da su prosvjedi u Hrvatskoj rezultat višemjesečnih aktivnosti jednoga međunarodnog studentskog pokreta koji je počeo s ozbiljnijim djelovanjem negdje početkom tekuće akademske godine. Riječ je o globalnom trendu borbe protiv posvemašnje komercijalizacije, odnosno - kako oni to nazivaju i što god to za njih značilo - protiv amerikanizacije školstva. Prosvjedi su održani u Francuskoj, Španjolskoj, Finskoj, SAD-u... i drugim zemljama. Hrvatski su studenti i na taj način, iako s malim zakašnjenjem, pokazali da prate svjetske trendove.

■ Koliki je broj pobunjenih studenata u odnosu na cjelokupnu studentsku populaciju - i kod nas i u svijetu?

- Na većini svjetskih sveučilišta u prosvjedima je sudjelovalo između 1 i 2 posto od ukupnog broja studenata. A i u Hrvatskoj je takav omjer.

■ Što je, međutim, kod nas drukčije nego drugdje?

- Drugdje su protesti prestali već nakon tjedan dana. Bili su to svojevrsni festivali studentskih prosvjeda, najavljeni na službenom sajtu Međunarodnoga studentskog pokreta. No, kod nas su te manifestacije zadobile dugoročniji »

“ Nema šansi da se u Hrvatskoj dogodi scenarij kao u američkoj državi Vermont, gdje su prosvjednici koji su zauzeli Rektorat odmah bili uhićeni ”

» karakter, posebice na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

■ **Zašto se, kao ministar, ovaj put niste priključili pobunjenim studentima, kao što ste činili u nekim prijašnjim sličnim situacijama?**

- Točno je da sam svojedobno bio s maturantima, kad su izašli na ulice; da sam bio i s nastavnicima i učiteljima, kad su najavljivali štrajk prosvjetara... Ali ovdje su mi i sami oni koji su organizirali ove prosvjede poručili da se radi, ponajprije, o antiglobalističkoj akciji, gdje nitko ne želi ni pregovarati ni razgovarati s bilo kojom institucijom – o bilo kojoj temi. I da se radi o svjetskom pokretu koji je generalno uperen protiv komercijalizacije školstva. Najbolje što možete jest dopustiti tim mladim ljudima da u miru artikuliraju svoje stavove i ideje, a ne stvarati konfuziju – pogotovu, ponavljam, kada nitko s vama ne želi ni o čemu konkretnom razgovarati. Ako je princip takav da nema pregovora, besmisleno je ulaziti u rasprave u kojima se ionako neće dobiti nikakav odgovor.

Tolerantna vlast

■ **Filozofski fakultet u Zagrebu je i dalje u blokadi?**

- Iako još postoji djelomična blokada, kompletna se nastava izvodi, ali na alternativnim lokacijama (na Katoličkom sveučilištu, na Pučkom otvorenom učilištu, Institutu za antropologiju, Strojarskom fakultetu itd.)... Većina studenata Filozofskog fakulteta sada je u vrlo frustrirajućoj situaciji i šalje apele da žele ići na nastavu i polagati kolokvije. Oni ističu da manjina nema pravo niti smije ugrožavati većinu.

■ **Koliko studenata broji ta manjina?**

- Teško mi je o tome govoriti. Kažu da od ukupno šest tisuća studenata na Filozofskom fakultetu u Zagrebu njih 500-600 sudjeluje na plenumu. Ali te omjere treba provjeriti, ne želim nešto krivo reći.

■ **Što vi osobno, kao ministar, poručujete tim studentima?**

- Da krenu u izvršavanje svojih obveza. I ja sam nekada bio student, studirao sam na vrlo zahtjevnom, Medicinskom fakultetu. Podrijetlom sam iz radničke obitelji i došao sam studirati u Zagreb. Nije mi bilo lako. Ali glavna mi je preokupacija bila što prije i što uspješnije završiti studij, kako bih roditeljima uštedio na troškovima. Bio sam potpuno okupiran studentskim životom, možda i zbog odgovornosti koju sam imao prema onima koji su me plaćali.

■ **Postoji li mogućnost raspleta blokade na Filozofskom fakultetu u Zagrebu uz pomoć organa vlasti, tj. policije?**

- Ne. Za takav scenarij nema ni miligrama šansi. Takvo što je apsolutno isključeno.

■ **Kad tako kažete, govorite li u ime cijele strukture vlasti?**

- Da, govorim u ime cijele strukture vlasti.

■ **I premijera Sanadera?**

ŠTRAJKAŠKA INTERNACIONALA

Model pobune kopiran je iz inozemstva

REKTOROV POZIV "Zagrebački studenti jednostavno ne žele doći u rektorat"

□ **Kako doživljavate aktualnu studentsku pobunu? Što je njezina specifičnost?**

- Specifičnost je da studenti nastoje ne individualizirati svoju odgovornost i svoju komunikaciju, tako da je skupina studenata koja je pokretač i organizator cijelog događaja, zapravo, cijelo vrijeme skrivena iza mnoštva anonimnih studenata... Model je potpuno isti u svim zemljama, ovo ovdje ni po čemu nije neki naš, hrvatski model. U cijelosti je on kopiran, i to po klasičnoj tehnologiji "copy and paste". Ovo je potpuno nova generacija, generacija e-maila, generacija weba... Hrvatski studenti ne prave nikakve posebne eksperimente i ni po čemu ne iskaču izvan trendovskih shema koje postoje u drugim zemljama. Svoj su "model", dakle, naprosto kopirali iz inozemstva. Studenti su umreženi, oni u danom trenutku o određenim procesima razmišljaju na potpuno isti način.

□ **Vi nemate ama baš nikakvu komunikaciju s jezgrom pobunjenih studenata na Filozofskom fakultetu u Zagrebu?**

- K nama su, u Ministarstvo, dolazili studenti iz Rijeke, Splita i nekih drugih sredina i institucija, koje su sudjelovale u prosvjedima. A za zagrebačke smo studente mi sami otvorili mogućnost za raspravu i dijalog. Ali oni jednostavno kažu da ne žele doći u rektorat ni Ministarstvo ni o čemu pregovarati.

- To je stav svih nas. I upravo je u tome Hrvatska napravila taj veliki civilizacijski iskorak. Nema nikakvih izgleda da se u Hrvatskoj dogodi onaj i onakav scenarij kakav se dogodio, primjerice, u Francuskoj ili

“ Dan je prijedlog da svi oni koji sljedeće godine polože državnu maturu i upišu se na fakultete startaju besplatno, s nula kuna troška! ”

Španjolskoj, ili u američkoj državi Vermont, gdje su prosvjednici koji su zauzeli Rektorat odmah bili uhićeni, dok su profesori i osoblje fakulteta koji su zauzeli zgradu administracije dobili ultimatum da moraju napustiti zgradu do deset sati navečer ili će i oni biti uhićeni. Mislim da su studenti u Hrvatskoj i sami iznenađeni fleksibilnošću i tolerancijom koju prema njima pokazuju, kako vi to kažete, strukture vlasti, ali i cjelokupna demokratska hrvatska javnost. Ne samo da su iznenađeni - oni su time, rekao bih, frapirani, a komentari koji nam stižu izvan granica Hrvatske jasno govore da mnoge države mogu čak i učiti od Hrvatske na ovom primjeru!

Besplatni studij

■ **Jesu li zahtjevi studenata za potpuno besplatnim školovanjem opravdani? Vi se osobno zalažete za besplatno obrazovanje, pa je čak i Jelena Lovrić napisala da je ministar Primorac "prvoborac besplatnog obrazovanja".**

- To nije učinila slučajno. Evo, upravo završavamo sa svim pripremama za uvođenje besplatne i obvezne srednje škole, do prve kvalifikacije, gdje smo samo u dvije godine osigurali da 17 tisuća učenika, koji bi inače napustili školovanje, završe srednju školu. To je neizrecivo bogatstvo i nema toga što neću napraviti za našu mladost. A tu tendenciju nastavljam i prema visokim učilištima. Dan je prijedlog da svi oni koji sljedeće godine polože državnu maturu i upišu se na fakultete startaju besplatno, s 0 kuna troška. To je model koji će ispuniti snove mnogih prethodnih generacija. I kao takav on je prihvatljiv za 99 posto studenata. Besplatna prva godina za sve, a kasnije sve ovisi o uspješnosti studenta – to nije mala stvar. Kad kažem "uspješnost", mislim, naravno, na ECDS-bodove, a nikako ne na prosjek.

■ **Ali?**

- Ali izgleda da studenti to ne žele. Mislim na one koji sudjeluju na prosvjedima. Oni su, naime, to odbili. Ja smatram da moraju postojati kriteriji po kojima će se razgraničiti uspješni od neuspješnih. Zato je 170 tisuća hrvatskih studenata reagiralo pozitivno onoga trenutka kad smo izašli s tim prijedlogom. Jer je osjetilo da sve ovisi isključivo o njima.

■ **Kakvi su realno uvjeti studiranja u Hrvatskoj u usporedbi s ostalim zemljama?**

- Evo primjera. Godina studiranja na medicini, na kvalitetnom sveučilištu u Europi ili SAD-u, u prosjeku je između 150 i 180 tisuća kuna. A u Hrvatskoj student medicine ne plaća apsolutno ništa, osim ako je imao loše ocjene u srednjoj školi te ako je uz to loše napisao prijamni ispit – a i tada plaća samo manji dio studija u iznosu od nešto više od 9 tisuća kuna. Znači, to je deset do dvadeset puta jeftinije nego drugdje. To je naprosto neusporedivo... Nadalje, država svim našim redovitim studentima, uključujući i one koji studiraju "za vlastite potrebe", subven-»